ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին կ՚ Պոլսոյ համ· 8 մէճ·
» » Գաւառաց » 10 մէճ·
Վեցամսեայ » կ՚ Պոլսոյ » 4 մէճ·
» » Գաւառաց » 5 մէճ·

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար գատ սակարկութիւն կ՚ըլլայ ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ձանրու ծախքը խմբագրութեան վրայ է ։

Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պէտի ուղղուի, Գալաթիա-Ամաւրքճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նօր խան, Մասիսի գրասենեակը ։

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 2 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ասիոյ կողմը պատերազմի ասպարէզէն եկած լուրերը Ռուսաց յետս նահանջումը կը հաստատեն ։ Ահմէտ Մուխթար փաշա Կարսի հետ կանոնաւորապէս հաղորդակցիլ սկսաւ · Ռուսաց Կարսի շրջակայքը գտնուող վերջին զօրաբաժինները Շէօրէկէլ քաշուեր են · մնացեալներն ալ Աղեքսանդրապօլի ճանապարհը ձեռք առած ըլլալու են ։ Այսպէս Ռուսաց արշաւանքը գրեթէ վերջ կառնու Հայաստանի մէջ, և աՀագին վտանգ մ՚առայժմ՚ անհետ կը լինի ։ Եւրոպական լրագրերէն ոմանք աւխական սահմանագլխոց վրայ Ռուսաց ՚ի սկզբան բուռն յարձակումներն ՚ի նկատի առնըլով կը կարծէին թերևս իրաւամբ թէ Ռուսիա երկրակալութեան նըպատակներ ՚ի գործ պիտի դնէ ։ Անգղիոյ մէջ արդէն ոմանք յուզիլ սկսած էին՝ Հնդկաստանի ճանապարհն՝ Եփրատայ և Տիգրիսի հովիտները Ռուսական արշաւանաց ենթակայ տեսնելով, և կըսէին թէ Ռուսիա Պարսից ծոցը մտնենալ կուզէ ։ Բարեբաղդաբար՝ Օսմանեան զօրաց կորովի դիմադրութիւնն այս բոլոր վտանգները ցրեց ։ Ռուսք ո՛րչափ ճիգ թափեցին Ահմէտ Մուխթար փաշան իւր բռնած ամուր դիրքերէն հանելու՝ անօգուտ եղաւ, և վերջապէս զգալով որ Սօղանլըյի բարձրաւանդակները քաջ պաշտպաններու ձեռք անառիկ ամրոցներ են, մեծ կորստեամբ ետ դարձան ։ Ասիական պատերազմին այս փախճանը գոհութեան արժանի է բոլոր Թուրքիոյ Հայոց համար ալ, վասն զի Օսմանեան Հայաստանն այսօր Ռուսաց արշաւանքէն ազատած կրնայ համարիլ ։ Ռուսաց Ասիոյ մէջ յառաջխաղացութիւնն Հայոց ազգին ալ մահացու հարուած մ՚էր, որոց մէկ մեծ մասը դարձեալ բաժնուելով Ռուսանալու վտանգին մէջ պիտի լինային, և Օսմանեան երկրին Օսմանեան ժողովրդոց միջոցաւ յառաջդիմութեան սկզբունքն անհետ պիտի ըլլար յօգուտ Ռուսական աշխարհակալութեան ։ Հայերը սովորութեամբ, ըղձացմամբ, և մանաւանդ շահերով ա՛յնչափ յարեալ են Օսմանեան կառավարութեան, որ ինչպէս անցեալ օր Թագվիմի վէգայի պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէր, այսօր Օսմանեան կամաւոր զօրաց կարգերուն մէջ երեք հազարէն աւելի Հայ կը գտնըւի ։ Ասիկա մանաւորապէս գոհութեան արժանի է, քանզի կը ցուցնէ թէ Հայերն ոչ միայն խօսքով՝ այլ և գործով Օսմանեան կառավարութեան իրօք ծառայելու պատրաստ են, և թէ իրենց ազգային բարւօքումը միմիայն երկրին ծառայելու և տէրութեան օգտակար ըլլալու սկզբունքէն կ՚սպասեն՝ և ոչ ցնորական դաղափարներէ, քանզի համոզուած են թէ տէրութիւնն ալ իրենց անձնուիրաբար ծառայութիւնն և օժանդակութիւնն ՚ի նկատի առած է և կառնու ։

Հազարաւոր Հայ գիւղացիք իրենց սայլերով Օսմանեան զօրաց փոխադրութեան օգնեցին, և կայսերական կառավարութեան պաշտօնական թերթը գովեստիւ կը ծանուցանէ Հայոց այս անձնուիրութիւնը ։ Տարակոյս չունինք ուրեմն որ տէրութիւնն Հայոց ծառայութեան և անձնուիրութեան արժէքը կը ճանչէ, և ինք ալ իւր կողմէն պատրաստ է Հայոց վիճակն իրապէս բարւօքելու՝ առանց օտար պաշտպանութեան կամ միջամըտութեան երբէք հարկ թողլու ։ Բայց պէտք չէ մոռնալ որ միայն խաղաղութիւնը կրնայ ժողովրդոց նիւթական վիճակը զարգացնել · իսկ Ռուսիա Սլավաց շահերը պաշտպանելու համար ներկայ պատերազմը հրատարակելով, աշխարհի անդորրութեան և խաղաղական զարգացման թշնամի հանդիսացաւ, ուստի այսչափ արիւնհեղութեանց և պատերազմական վիճակին պատճառաւ սիրով տնտեսական տագնապին բոլոր պատասխանատուութիւնն իւր վրայ կը ծանրանայ ։ Կը յուսանք որ Եւրոպիոյ անաչառ հասարակաց կարծիքն այս ճըշմարտութիւնները դիտնալով՝ ապագային համար ապահովութիւններ կը պահանջէ Ռուսիոյ կառավարութենէն, որպէս զի որչափ կարելի է արգիլուի անոր այսուհետև Եւրոպիոյ և Ասիոյ խաղաղութիւնը վրդովել՝ յանուն Արևելեան քրիստոնէից շահերուն Սլավեան միութիւնը գործադրելու ենթըլով ։ Պուլղարիոյ դէպքերուն առթիւ այնչափ աղմուկ յարուցանող քանի մը թերթեր, որք մարդկութեան սկըզբունքը պաշտպանել կը ցուցնէին, արդեօք ուշադրութեան կառնո՞ւն Ռուսաց գործած անգթութիւնները, զորս Բ· Դրան արտաքին գործոց նախարարն հեռագրաւ քաղաքակիրթ աշխարհի նոյկանաց և սրամտութեան կը ներկայացնէ ։ Ասիոյ, կովկասի և Պուլղարիոյ մէջ Ռուսք խժդժական անգթութիւններ գործեցին իսլամաց վրայ, զորս իրենց ոտք կոխած տեղերը գրեթէ բնաջինջ ընելու կաշխատին ։ Այս անգթութիւններէն ազատ չմնացին Օսմանցի քրիստոնեայք ալ, որք Ռուսիոյ կամքին չծառայեցին ։ Այս է Սլավաց սկզբունքը · անհետացնել ինչ որ իրենց նպատակներուն արգելք է ։ Ինչպէս արդէն շատ անգամ ըսած ենք, Ռուսիա իւր երկրին մէջ գտնուած ազգերը միշտ կլնելու կը ճգնի, և այս պատճառաւ է որ այնչափ աքսորեալներ կը գըտնուին ՚ի Սիպերիա ։ Պուլղարիոյ մէջ իւր գործերը հոյն ու սոյն է, ուրովք իսլամաց դէմ՝ գլնեալ՝ իւր անոզք ատելութիւնը կը յադեցնէ · առանց իսկ քրիստոնեաները խնայելու, երբ անոնք ըստ պատուոյ օրինաց և պարտաւորութեան՝ իրենց տէրութեան դէմ չեն զինիր ։ Կարնոյ կուսակալը կը ծանուցանէ թէ Ռուսք Խոչ—Քիլիսէի վանահայրը կաշկանդեալ տարեր են, վասն զի կայսերական կառավարութեան հաւատարիմ մնացած էր ։ Ռուսիա փոխանակ անոր այս ընթացքին պատուաւորութիւնը ճանչելու, որ զինքը ոչ թէ թշնամանաց՝ այլ պատուանշանի արժանի կընէր, զայն ամենայն անարգանօք գերի կը վարէ ։

Կերևի որ այս նոր խաչակիրներն ասպետական զգացումէ ալ զուրկ են, և փոխանակ այն զգացումը կրողներն յարգելու, զանոնք կը թշնամանեն ։ Գուցէ Ռուս զօրավարները կ՚սպասեն որ իրենց ոտք կոխած տեղերը ժողովուրդը զիրենք դիրկընդխառն ընդունի, և կը յուսան որ իսլամ և քըրիստոնեայ պատրաստ են Ռուսերն ողջունելու, ուստի կը զայրանան երբ որ իրենց ակնկալութիւնն ՚ի դերև կելնէ, և փոխանակ ընդունելութեան՝ դիմադրութիւն կը տեսնեն ։ Բայց ի՞նչ իրաւամբ այս խանարհ հըպատակութիւնը կը պահանջեն· եթէ Օսմանեան կառավարութենէն դըժգոհներ կան, կրնան անոնք Ռուսերն իրենց ուզած կերպիւ ընդունիլ, այն պայմանաւ որ այլոց չվնասեն · բայց եթէ բնակչաց ամենամեծ մասն անոնց ընթացքին հետևիլ չեն ուզեր, եթէ օտարին հպատակիլը վատութիւն կը համարին, միթէ զինուց յաղթութիւնն իսկ իրաւունք կուտա՞յ ասոնց վրայ անգթութիւն և բռնութիւն ՚ի գործ դնելու, և միթէ Ռուսիոյ տէրութիւնն իւր հպատակաց նկատմամբ կրնա՞յ ընդունիլ այնպիսի սկզբունք մը, որ երբ թշնամին իւր հողն ոտք կոխէ, իւր հպատակները զայն համակրութեան ցոյցերով ընդունին ։ Արդեօք ինք կը հաւանի՞ իւր նկատմամբ այսպիսի բաժանիչ և կործանիչ սկզբան մը, զոր Թուրքիոյ նկատմամբ գործադրելու կելնէ ։ Տէրութեանց մէջ պատերազմի արգելուլ դժբաղդաբար տակաւին եղած մ՚է · սակայն պատերազմն ալ օրէնքներ ունի՛, զորս տէրութիւն մը չկրնար ոտնակոխ ընել առանց իւր իսկ համարումն ու պատիւը նուաստացնելու ։ Դժբաղդաբար Ռուսք մինչև ցարդ այս նկատողութիւնները չյարգեցին ։

· · ·

Աւստրիական Փօլիդիքօնտանս մէհնէռալ լրագիրն իւր յուլիս 1 թուոյն մէջ հետևեալ կերպիւ կը ծանուցանէ Ասիոյ մէջ Ռուսաց կրած ձախողուածները ։

« Ասիոյ պատերազմին թատրէն եկած լուրերը կարի նպաստաւոր են Թուրքաց, որոց յաջողութիւնները նոյն իսկ Ռուսք կը խոստովանին ։ Լորիս Մէլիքօֆ զօրավարը կը ծանուցանէ թէ յունիս 25 ին Ռուսական գունդերուն Զէվինի Օսմանեան դըրից վրայ յարձակումն անյաջող եղեր է ։ « Ռուսական զօրքերը կարդէ դուրս քաջութեամբ կռուեցան, կըսէ, բայց թշնամւոյն անհամեմատ առաւելութիւնը մեծ կորուստ պատճառեց անոնց ։ 6 սպայք մեռան և 24 վիրաւորեցան, 850 ալ զօրականք մեռան կամ վիրաւորեցան ։ Ամեն միջոց ձեռք առնուեցան Պայազիտի պաշարումը վերցնել տալու համար, որոյ պահապան զօրքը տասնապատիկ աւելի թըշնամի ունի իւր դէմ ։ »

Ցիշեալ լրագիրն յուլիս 4 թուով ալ հետևեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ ։

« Ռուսերն ինքնին կը խոստովանին թէ Հայաստանի մէջ յետախաղաց շարժում մ՚ընելու պարտաւորուեր են ։ Հէյման զօրավարը՝ Զէվինի առջև յաղթուելէն ետև Միլլիտուզ քաշուեցաւ Կարսի ճամբուն վրայ ։ Տէր Ղուկասով ալ միւս կողմէ Ռուսական սահմանագլխին մօտեցաւ Պայազիտի մօտ ։ Զէվինի Օսմանեան զօրքերն ալ դէպի Կարս քալել սկըսան ։

« Յուլիս 3 թուով Բեդրապուրկէն եկած հեռագիր մը կը հաստատէ Օքլօպուքի զօրավարին նահանջը, որ Պաթումի մօտ բռնած դիրքերը թողլով Ռուսաց հողը քաշուեր է ։ Ցիշեալ հեռագիրը կըսէ թէ Տէրվիշ փաշան նոր զօրութիւններ ստանալով, Օքլօպուքի զօրավարն որոշեր է իւր զօրութիւններն աւելի նպաստաւոր դիրքերու մէջ ամփոփել ։ Յունիս 24ին Թուրքաց մէկ բուռն յարձակումը վանելէ ետև, Միւքահայէսթատ քաշուեր է Պաթումի և Բօյնի մէջ տեղը ։ »

· · ·

Իպրայիլէն յունիս 23 թուով անգղիական Տէյլի Նիւս լրագրին գըրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը Մաչին մտած ժամանակ՝ քաղաքին Պուլղար բնակիչներն եկեղեցական թափօրով Ռուսաց Զիմմէրման զօրապետը դիմաւորեր են, և քահանայք ալ օրհնութիւններ կարդացեր և օրհնեալ ջուր սրսկեր են Ռուսիոյ զօրաց և սպայից վրայ, որք գլուխնին բանալով ջերմեռանդութեամբ համբուրեր են քահանայից բռնած փայտէ խաչերը · վերջապէս, կըսէ յիշեալ թղթակիցը, Ռուսք ամեն տեղ իբրև ազատարար կընդունուին Պուլղարներէն ։

Շումնուէն երեքշաբթի աւուր թուով մայրաքաղաքիս Աթտամըսու լրագրին եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերն առջի օրը Թըրնովա մտեր են ։

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բլեվնայի կողմն յառաջացող Ռու-

սական զօրաբաժինն՝ Օսմանեան զօրաբաժինէ մը յարձակում կրելով, երկար և արիւնռուշտ կռուէ մ'ետև՝ յետս մղուեր է մեծ կորուստով:

Սև ծովու Օսմանեան Նաւախումբին հրամանատարն յուլիս 6 թուով կը հեռագրէ առ ծովային գործոց նախարարութիւնն թէ Օսմանեան Աւարի Թէվֆիգ զրահաւոր ֆրգատօնով և երեք զրահաւոր քորվէթներով անցեալ կիրակի օրը Սէվաստօբօլի առջև երթալով, նաւահանգստին բերանն հինգ շոգենաւ տեսեր է, որք Օսմանեան նաւախումբը տեսնելնուն պէս փախեր նաւահանգիստը մտեր են: Այոր վրայ Սէվաստօբօլի բնակիչները սարսափի մէջ իյնալով քաղաքէն դուրս փախչիլ ըսկսեր են: Սէվաստօբօլի ամրոցներուն թնդանօթներն ալ կռուի պատրաստուեր են:

Բայց Օսմանեան նաւախումբին հրամանատարը խորհելով որ նաւահանգստին բերանը թօրբիլներ դըրուած կրնային ըլլալ, խոհեմութիւն չէ համարեր նաւահանգստին մուտքը բռնաբարել. ուստի անկից մեկնելով կէօզլէվէ գնացեր, և քաղաքին ամրութեանց հետ կռուի բռնուելով քաղաքը ռմբակոծեր և մեծ մասամբ քանդեր է: Միանգամայն կէօզլէվէի նաւահանգիստն ապաստանեալ առագաստանաւ մը գերի բռնելով Սուլինա ղրկեր է: Ցիշեալ առագաստանաւուն մէջ 70000 հօխա ալ կար:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 11 յուլիս.

Ռուս. դեսպան Խալիլ Շէրիֆ փաշան ուրբաթ օրը ճանբայ պիտի ելնէ 'ի Կ. Պօլիս:

Պէրլին 11 յուլիս.

Խիստ հաւանական է որ յառաջիկայ օգոստոս 8ին Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կայսերք տեսակցութիւն մ'ընեն Սալցպուրկի մէջ:

Վիէննա 11 յուլիս.

Նոյէ Թակպլաթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ բոլոր Մինկրէլիա ապստամբեր է, և Մարքուի տեղական զօրքերը Տըփխիսի վրայ կը քալեն:

Ռուսական նոր փոխառութիւնը չիրըցաւ յաջողիլ. ուզուած գումարին մէկ ութերորդը միայն ստորագրեցաւ: Ռուսիոյ կալուածատէրք խիստ դժգոհ են պատերազմէն:

Ստուգուած է որ Կովկասեան բանակը մինչև ամսոյս սկիզբն իւր ութ մասին մէկը կորուսած է:

Լոնտրա 11 յուլիս.

Պեդրպուրկէն գրուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ համասլավեանք երկիւղալի կասկածներ կը զրգռեն Ռուսիոյ մէջ:

Լոնտրա 12 յուլիս.

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ Պ. Ճէնքինս ծանոյց թէ վաղը կամ երկուշաբթի կառավարութեան հարցում պիտի ընէ Ռուսիոյ կայսեր առ Պուլղարս ուղղած յայտարարութեան վրայ և պիտի խնդրէ գիտնալ թէ ճշմարի՞տ է որ Ռուսական վարչութիւնը Պուլղարիոյ մէջ Ռուսերէն լեզուն պարտաւորական ըրեր է: Վերջապէս պիտի հարցնէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի՞ բողոքելու այս տնօրէնութեան դէմ որ Զաքրին բացորոշ խոստմանցն հակառակ է և հաւատադրժութիւն կը համարուի:

Պ. Պուրք ըսաւ թէ Տրապիզոնի անգղիական հիւպատոսը մասնաւոր նամակ մ'ստացեր է որ Ասիոյ մէջ Ռուսերու գործած անգթութիւնները կը հաստատէ. բայց կառավարութիւնն անոնց վաւերականութիւնն ստուգելու միջոց մը չունի:

Կօպ լրագիրն Անգլիոյ նախարարաց գլուխ Լորտ Պիքընսֆիլտի հրաժարման հաւանականութիւնը սուտ կը հանէ:

Վիէննա 12 յուլիս.

Քօռէսբօնտանս Բօլիթիք լրագիրը սուտ կը հանէ Քէլքի նաւահանգստին բացուիլն և Պօնթոս գրաւման համար Դրան կամ Անգլիոյ հետ Աւստրիոյ բանակցութեանց վերաբերեալ զրոյցները: Նոյն լրագիրը սուտ կը հանէ նաև Ռումէնիոյ Դանուբին անցնելուն և Սերվիոյ հետ դաշնակցութիւն կնքելուն զրոյցներն, և կաւելցնէ թէ Ռումանիա պաշտպանողական դիրք պիտի բռնէ:

Պուքրէշ 12 յուլիս.

Ռուսերը ներկայ պժուարին վիճակէն ելնելու համար պատերազմական գործողութիւնները պիտի փութացնեն:

Վիէննա 12 յուլիս.

Կայսրը Գալիցիա գնաց՝ իւր դուստրը Կիզէլ իշխանուհին տեսնելու:

Լոնտրա 12 յուլիս.

Անգլիոյ Պանքան իր զեղչն հարիւրին 2ի իջուց:

Պարոն Քօչիս մեր քաղաքը կ'սպասուի:

Լորտ Պիքընսֆիլտ վատառողջութեան պատճառաւ պաշտօնէ պիտի հրաժարի երբոր քաղաքական գործերը ներեն:

Փարիզ 13 յուլիս.

Խալիլ Շէրիֆ փաշան այսօր ճանբայ ելաւ:

Պուքրէշէն կը գրեն թէ Ռումանիոյ մէջ մեծ դժգոհութիւն կայ Կարոլոս իշխանին դէմ, որ տէրութեանց խրատուցըն հակառակ յարձակողական պատերազմի ձեռնարկել կուզէ. բայց կը հաստատեն թէ Աւստրիոյ լուրջ ազդարարութեանց վրայ Ռումանիա պաշտպանողական դիրք պիտի բռնէ:

Ռակուզա 13 յուլիս.

Շքօտրայի Անգղիական հիւպատոսն այսօր Գարատաղի իշխանին բանակատեղը գնաց՝ իրեն յանձնուած կարևոր պաշտօնը կատարելու:

Աթէնք 13 յուլիս.

Գարատաղի Օսմանեան զօրքը Պուլղարիա փոխադրելու զրկուած Օսմանեան նաւերն երէկ Քորֆուէն անցնելով Անթիվարի գնացին:

Վիէննա 12 յուլիս.

Քաղաքական աշխարհի մէջ մեծ զայրոյթ կայ Ռուսաց դէմ, որ Սուլինայի Դանուբեան յանձնաժողովին բողոքանաց հակառակ՝ քարերով լի նաւեր ընկղմեցին Դանուբի բերանները:

Լոնտրա 13 յուլիս.

Երէկ քաղաքական աշխարհի վրայ մեծ տպաւորութիւն ազդեց այն լուրը թէ Շքօտրայի անգղիական հիւպատոսը Չէթինէ գնացեր է խաղաղական բանակցութեանց համար իւր միջնորդութիւնը նուիրելու Նիքիդա իշխանին: Հաւըրցուցեր է անոր թէ Օսմանեան զօրաց Գարատաղի վրայ տարած մեծ յաղթութիւններն և զրաւած դիրքերը բնաւ երկբայութիւն չեն թողուր թէ Գարատաղ բոլորովին պիտի ջնջուի՝ եթէ իշխան՝ իւրև շնորհ թշնամութեանց դադարումը չխնդրէ Դրնէն:

Լոնտրա 13 յուլիս.

Օսմ. քօնս.		8 13/16
փոխ.	1865	9 1/4
»	1869	8 7/8
»	1871	35 1/2
»	1872	15 1/2
»	1873	8 3/4
»	Եգիպտ.	41 3/8
Անգլ. քօնս.		94 5/8

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վագըթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սպարապետի դրան զինուորական ժողովն որոշեր է որ Զիշթօվի և Թրնովայի զինուորական հրամանատարներն ու կառավարիչներն անյապաղ Կ. Պօլիս բերուելով քննութեան ենթարկին:

Ֆիլիպէի Պուլղարական յանձնաժողովին Նախագահ Վսեմ. Ս. Ապրօ էֆէնտին հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ Ֆիլիպէէն:

Նմանապէս Վանայ կուսակալութեան Նախորդ Մուավին Օշարէկեան (?) Մարկոս էֆէնտին այս շաբթու Կ. Պօլիս վերադարձաւ Վանէն:

Ցանական Թրաքի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ քանի մ'ամսէ 'ի վեր սահմանադրութեան դուռը բանտարկեալ Քէմալ պէյ կայսերական հրամանաւ բանտէն արձակուելով հրաման եղեր է որ Կրետէ կամ Քիոս կղզին երթայ և երեք ամիս Նամըք (?) Պետական խորհրդականութեան ամսականն ալ ստանալով: Այն պայմանաժամէն ետև յարմար պաշտօն մը պիտի տրուի իրեն:

Մանզումէի Էֆքեարի գադարման պայմանաժամն երկու ամիս որոշուած ըլլալով, Փանոսեան էֆէնտին իւր բաժանորդներն առանց լրագրի չթողլու համար Մէճմուայի Հավատիս լրագիրը պիտի ղրկէ անոնց. ասկէց զատ Մանզումէի ուղղեալ նամակներն ու յօդուածներն ալ յիշեալ թերթին մէջ պիտի հրատարակուին:

Ցուօք սրտի կը լսենք թէ Լրագրոյ խմբագիր Թիւլպէնտճեան Նիկողոս էֆէնտին՝ անցեալ շաբթու Հրտիկնոյ նկատմամբ դժբաղդաբար հրատարակած սակայն բայց անհիմն լուրին պատճառաւ՝ երեք օրէ 'ի վեր սահմանադրութեան դուռը բանտարկուեր է:

ԱԶԳ

Ներկայ պատերազմին առթիւ քաղաքական դարձուածներն ու իրողութիւններն օր քան զօր կարևորութիւն ստանալով, Հայ ժողովրդեան հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար լրագրոյս մեծ թերթէն զատ ամենօրեայ թերթ մ'ալ հրատարակելու պիտի ձեռնարկենք յառաջիկայ շաբթու մէջ Օր-Թերթ Մասեաց (?) անուամբ:

Եւ որովհետև այսպիսի հանապազօրեայ հրատարակութիւն մը դժուարին է մեզ միայնակ 'ի գլուխ հանել, ուստի արժան համարեցանք յիշեալ Օրաթերթին խմբագրութիւնը յանձնել Հովուեանց Յօհաննէս էֆէնտիին, որ այս պատճառաւ հրաժարեցաւ Մէճմուայի Հավատիսի խմբագրութենէն:

Հովուեանց Յովհաննէս էֆէնտիի հմտութիւնն ու ազատամիտ գաղափարներն արդէն ծանօթ ըլլալով, կը յուսանք որ նորա խմբագրութեամբ հրատարակելիք Օրաթերթնիս հաւանական ընդունելութիւն կըգտնէ մեր ընթերցասէր ազգայիններէն:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

1 յուլիս. ուրբաթ իրիկուն		9,34
2 յուլիս. շաբաթ առաւօտ բացուեցաւ		9,28
ժամ 6 ին		9,25
Պուլիլիի երկաթուղի	Ֆր.	26 25
Թղթադրամ	մր.	177 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Կ. Պօլիս 1 Յուլիս

Սոսիէթէ Ժէնէրալի բաժ.		Անգլ. մր.	3,
» փոխանակութեան		»	1,20
Կ. Պօլսոյ Պանքային		»	2,27
Քրէտի Ժէնէրալ		»	2,
Քրէտի Օսթրօ—Թիւրք		»	—
փոխ.	1863	Ֆր.	50
»	1865	»	51
»	1869	»	46
»	1872	»	15 1/4
»	1873	»	45
Թրամուայ		Օսմ. մր.	1 17

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

1 Յուլիս

Անգլ. մրա	դրշ.	109 33
Նաբօլէոն ոսկի	»	87 35
Իմբէրիալ Ռուս	»	88 30
Գըրըմից	»	54 15
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	117
Պղինձ	»	177

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ Ազգային ժողովը գումարեցաւ Գումգափուի Մայր եկեղեցին ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Յ. Նուրեան էֆէնտիի:

Ժամ 7 1/2ին՝ատեանը բացուելով, վերջինթեր նստին ատենագրութիւնը վաւերանալէ ետև, Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսին մէկ կոնդակը կարդացուեցաւ, որով կը ծանուցանէր թէ Աղթամարայ վիճակին մէջ Սահմանադրական ընտրելագաւառական ժողով չկենալով, երկրին ժողովրդեան հանրագրութեամբ երեսփոխան մը ընտրեր են Կ. Պօլսոյ Ազգային ժողովին համար, և կըխնդրէր Ս. Պատրիարքէն որ Ազգ. ժողովոյ վաւերացման ներկայէ այս արտաքոյ օրինաց ընտրութիւնն:

Ժողովը նախ գիտեց թէ Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսը Կ. Պօլսոյ Պատրիարքին կոնդակ գրելու արտօնութիւն չկրնար ունենալ, քանի որ Կ. Պօլիս Էջմիածնայ թեմ ըլլալէ զատ՝ Կ. Պօլսոյ Պատրիարքն ալ Արարատեան Մայր աթոռոյ փոխանորդն է, հետևաբար որոշեց չճանչել այն կոնդակն, և յանձնեց Ս. Պատրիարք հօր, որ Աղթամարայ կաթողիկոսին իրաւասութեան սահմանն յիշեցնէ Ամեն. Տ. Խաչատուր կաթողիկոսին:

Իսկ հանրագրութեամբ կատարուած երեսփոխանական ընտրութեան խնդիրն ալ ձեռնհասութեան դիւանին քննութեան յղուեցաւ:

Այնուհետև ժողովն իւր օրակարգին անցնելով, դիւանաց ատենապետներուն պատրաստած 28 ընտրելեաց ցուցակի (?) ցանկին վրայ նոր Քաղաքական ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ, և քուէարկութիւնը կատարուելով բացարձակ առաւելութիւն ստացան հետևեալ Մեծ. էֆէնտիներն.

1 Աբէլ Էֆէնտի Կիւլպէնկեան
2 Աբիկ » Ունճեան
3 Գէորգ » Սթիմարաճեան
4 Խաչիկ » Հաճեան
5 Կարապետ » Հազարեան
6 Մատթէոս » Ալիքսանեան
7 Միքայէլ » Մոմճեան
8 Մկրտիչ » Մուրատեան
9 Մկրտիչ » Ֆրէնկեան
10 Փօղոս » Ժամակոչեան
11 Սենեքերիմ » Մանուկեան
12 Տիգրան » Գարակէօզեան
13 Տիգրան » Կիւմիւշկէրտան
14 Տիգրան » Փէշտիմալճեան:

Կը յուսանք որ նորընտիր Քաղ. ժողովոյ Մեծ. անդամք ներկայ պարագաներն և ազգին վիճակը նկատելով, իրենցմէ խնդրուած ազգասիրական ծառայութիւնը չեն զլանար ազգին:

Սոյն ընտրութենէն ետև՝ Ազգային ժողովը Դաստիարակութեան խընդիրը ձեռք առաւ, և դաստիարակութեան դիւանին եզրակացութիւններն ընդունելով, ազգային դաստիարակութեան ընդհանուր հիմնադիրն օրակարգն անցունելու և գալ նստին մէջ վիճաբանութեան նիւթ ընելու որոշում տուաւ:

Ժամ 10ին ատեանը գոցուեցաւ մէկ ամսէն գումարուելու որոշմամբ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ազնիւ Մասիս.

Ինչպէս կը փափաքէր Ղալաթիոյ խըմբակն և Ստեփան փաշա, Քաղ. ժողովն հրաժարեցաւ, անշուշտ իրմէ աւելի ՁԵՌԸՆՀԱՍԻՑ տեղի տալու նպատակաւ:

Ուրեմն անկարո՛ղ էր, — Ինչո՞ւ չէ, քանի որ Ստեփան փաշա այսպէս ըսած է, և ըստ որում Ն. Վսեմութեան մէն մի խօսքերն ու դիտողութիւնները վճիռ են, հետևաբար տարակոյս չմնար որ Քաղ. ժողովն անկարող էր:

Ո՞ր տրամաբանութիւն կրնայ հակառակիլ այն հաւաքաբանութեան. — Էհ, թող այնպէս ըլլայ. ես չեմ նախանձիր, չեմ ալ հակառակիր:

Քաղ. ժողովն իւր արժանի պատասխանը կրեց, այն Քաղ. ժողովը կըսեմ, որ զՂալաթիոյ Թաղ. խորհուրդը լուծելու և Ն. Վսեմութեան դիտողութեանցը չհետևելու յանդգնութիւնն ունեցաւ:

Այլ ո՞ւր մնաց իւր համարատուութիւնը, որպէս զի տեսնէինք թէ Ղալաթիոյ Թաղ. խորհուրդը լուծելէ զատ՝ ուրիշ ի՞նչ ածիրներ ալ գործեր է մեր այդ Քաղ. ժողովը:

200,000 դրշ ալ պարտք թողեր է եղե՛ր*. — Ի՞նչ անխղճութիւն. — Ուրի՞շ. — Քրիստոստուր Էֆէնտին Եղլոմից (?) Հոգաբարձութենէն դո՛ւրս է նետեր. — Աններելի յանդգնութիւն. — Ուրի՞շ. — Է՛հ,

---

* Հրաժարեալ Քաղ. ժողովն իւր մի-

միթէ առանց նուա՞զ կարեւորութիւն ունեցող կենսական խնդիրներ են ։

Բարե՛, ո՛վ կը տարակուսի . . . ։

Աղէկ միայն եկաւ․ Ազգ․ Ժողովոյ տարւոյս բացման 4րդ նստին մէջ քանի մը երեսփոխանք հետեւեալ առաջարկութիւնը մատուցին ․

« Որովհետեւ 1870 թուականէն 'ի վեր եկած գացած վարչութիւններն իրենց համարատուութիւնը ներկայացուցեր , բայց Ազգ․ Ժողովը մինչեւ հիմա ըստ օրինի համարատութիւն չէ ըրեր ։ »

« Եւ որովհետեւ օրինաւոր համարատութիւնը Սահմանադրութեան հոգին և Ազգ․ Ժողովոյ իրաւունքն է , ուստի կառաջարկենք որ նախ համարատուութիւն ըլլայ , որպէս զի գիտնանք թէ ո՛յք այդին չահերն ու իրաւունքները պաշտպաներ և իրենց պարտականութիւններն անթերի կատարեր են , և ըստ այնմ կարենանք քուէի մասնակցիլ ։ »

Ձեր գիտեր թէ ո՞ր անկիւն մնաց սոյն առաջարկութիւնն , և ի՞նչ եղաւ ։ —

Այս եղաւ , որ Իրաւատութեան դիւանին բերած տեղեկագրին վրայ , որոյ տեղեկաբերն էր Գեր․ Խրիմեան, Բաղ․ Ժողովոյ հրաժարականն ընդունեցաւ ։

Ահա սահմանադրական անտեղութիւն մ'ալ , որ հարկաւ կրից արդիւնք է․ վասն զի առանց համարատութիւն կատարելու հրաժարական ընդունիլը չեմ գիտեր թէ ի՛նչ տեսակ սահմանադրականութիւն է , և ի՛նչ տեսակ օրինաւորութիւն ։

Ընթերցողաց կը թողունք դատել ։

Գուցէ առարկուի մեզ թէ կուսակցական խնդիր է այդ ։

Քա՛ւ է․ կընդունիմ կուսակցութիւն ըսուած բանը և կը յարգեմ , մանաւանդ երբ այդ կուսակցութիւնն սկզբան վրայ հիմնեալ ըլլայ․ զի ազգային շահուց և իրաւանց պաշտպանութեան համերաշխութիւն կընծայէ ։

Իսկ ընդհակառակն՝ երբ այդ՝ կուսակցութիւն կոչուած մարմինը , օրէնք և կանոն ծաղր ու ծրարէ , օրինաւորութիւնը մէկ կողմ նետէ , իրաւունք և արդարութիւն չյարգէ և միայն իր նպատակին յառաջ մղէ , կրից կուսակցութիւն կը դառնայ , և անակնունելի չէ թէ այդպիսի կուսակցութիւն օր մ'Ազգին գլխուն փորձանք մ'ալ բերէ , մանաւանդ երբ այդ կուսակցութեան գլուխ գտնուող անձը միանգամայն Ազգ․ Ժողովոյ ատենապետն է ։

Մեր ակնարկած փորձանքն անխուսափելի էր Ազգ․ Ժողովոյ 4րդ նստին մէջ եթէ բարեբաղդաբար օրը տարաժամեալ չըլլար ։

Ահա մեր ցոյց տուած սոյն պատճառներուն համար է որ Ղալաթիոյ խմբակին իր յարգն ու համարումը կորուսած է ազգին կարեւոր , լուրջ , զգօն և ողջախոհ մասին առջեւ ։

Կը հետեւի ուրեմն թէ եղածը ձախակողմ խնդիր չէ , այլ գլխաւոր և նըպատակ․ վասն զի ձախակողմը՝ եթէ իր բուն նշանաբանին համեմատ կազմուած ըլլայ և ըստ այնմ ընթանայ , ոչ թէ ազգին լուրջ ու խոհական մասին զզուանքն ու գայթակղութիւնը յինքն կը հրաւիրէ , այլ և կը զօրանայ ու կը յարգուի․ զի քաղաքակրթեալ ազգաց մէջ ճանչուած ձախակողմեանութեան հետ 'ի սպառ անհաշտելի են ապօրինութիւն , անդրալեռնականութիւն , ճիզուիթութիւն և յետադիմութիւն կոչուած բաներն , որք այսօր Ղալաթիոյ խմբակին նշանաբանն եղած են ։

Թող Սրբազան Պատրիարքն ո՛րչափ կուզէ միութեան և իրաւախոհութեան յորդոր կարդայ , թո՛ղ ի՛նչպէս ուզէ՝ այնպէս վարուի , բայց չկրնար իր նպատակին հասնիլ երբե՛ք , եթէ մեր ցոյց տըւած պատճառները չվերնան ։

Այդ պատճառներուն բարձումն ալ այնպէս կը կարծենք թէ Ս․ Պատրիարքին ձեռքն է , վասն զի օրինաց , կանոնաց , արդարութեան , իրաւանց և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դրութեան և աւանդութեան պաշտօնախարութեան չրջանին մէջ, ուր ազգային սնտուկին հասոյթները ներկայ պարագայից պատճառաւ՝ կէսի իջած են , ընդ ամէնը 40000 զրշ բաց ունեցած է․ իսկ միայնակ 150000 զրշի չափ պարտքը նախորդ վարչութեան օրէն մնացած է։

թեանց հակառակ բան մը եթէ տեղի ունենայ և ինք զՍահմանադրութիւնն անթերի գործադրելու համար ըրած ուխտն ու եկեղեցւոյ հայրապետ մ'ըլլալն 'ի յուշ ածելով գիտակցէ արիաբար և թոյլ չտայ, խնդիրն այն ատեն ինքնին կը լուծուի ։

Այս է մեր կարծիքն ու համոզումը։

* * *

Գաղղիական Թան լրագրոյ Բռնիկեան կովկասեան Հայոց վրայ գրած տեղեկութեան շարունակութիւնը․

(Տես Թիւ 1992)

« Երեք Հայ հրատարակիչներէն՝ որոց հետ ծանօթացայ Տփխիսու մէջ, մին՝ Թիֆլիսի Վիէսթնիք լրագրոյ տնօրէնը՝ Պ․ Բեհբութօֆ՝ Ռուսական դատախազութիւն միայն կընտրկայնէ։ Գաղղիերէն կըհասկնայ, բայց դժուարութեամբ կըխօսի իւր թերթը Ռուս և Հայ լեզուօք կը խմբագրէ։ Երկրորդը՝ Պ․ Արծրունի, Հայերէն Մշակ լրագրոյ տէրը, Մոսկուայի և ապա Հէյտէլպէրկի մէջ ուսած է, և կղերական կուսակցութեան դէմ է , որոյ ձեռքէն գլխոյներուն առնուլը կուզէ ։

«Մշակեանց և Մեղուեանց , այն է Մշակի կողմնակցաց և կղերական Մեղու Հայաստանի* լրագրոյ կուսակցաց մէջ դժուարութիւնն իւր ջահը տընկած է , այնպէս որ եթէ փողոցի մէջ իրարու հանդիպին՝ զիրար չեն ողջուներ մինչ ։ Պ․ Արծրունի՝ առանց քահանայ եղած ըլլալու՝ Հ․ Ցէլինկէրի կամ Հ․ Եասէնթի դեր կը խաղայ Տփխիսի մէջ։ Էջմիածնի կաթողիկոսն՝ այն է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Պապը՝ կրօնական նորաձեւութիւններ սահմանող կ'համարի։ Ցաղթական կերպիւ ապացուցած է Մշակի մէջ թէ յետադէմ կղերականք կրնեղաթիւրեն եկեղեցւոյ աւանդութիւններն՝ որոց աւանդապահ կանուանեն զիրենք, և թէ ինքն՝ Պ․ Արծրունի՝ այդ մեծ աստուածարաններուն ամենէն աւելի լաւ գիտէ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բուն վարդապետութիւնը ։ Երրորդը՝ Պ․ Սրգար Յօհաննէսեան՝ վաղեմի օժանդակ տնօրէն Տփխիսի առեւտրական Պանքային , թաղապետական խորհրդոյ անդամ և հրատարակիչ եռամեայ փորձ հանդէսին , Լէյբցիկի ճեմարանէն փիլիսոփայական տոքթորութեան վկայագիր ըստացած է ։ Գեր երիտասարդ և չատ սիրուն մարդ մ'է , ջերմ բարեկամ Գաղղիոյ՝ զոր անձնապէս կը ճանչէ քանի մը չաբաթ Փարիզ նստելով ։ Իւր հարստութիւնը կը ներէ իրեն զինքը հարստացնելու անկարող հանդէսին ծանր ծախքը հոգալ ։

« Թաղապետական խորհրդոյ 72 անդամոց 60ը Հայ են , և մին Ռուսաց 8ը միայն խօսող են , և ատենապետ մին է Պ․ Արգար Յօհաննէսեանց ։ փորձ հանդէսն իւր ընթերցողաց կընծայէ գրական եւրոպական յօդուածներ , քաղաքական տեսութիւն մը , ապաշաւութիւններ , թարգմանութիւններ , օտար վիպասանութեանց և մինչեւ իսկ Եւրոպայի գրագէտներէ առնուած դասական գործերու թարգմանութիւններ ։ Իւր վերջին թուոյն մէջ նոր Տ'էյրնէօ Ցօտէի մը հետ Շիլլէրի Տօն Քարլոսին թարգմանութիւնը տեսայ ։ Յառաջիկայ թուոյն մէջ ալ Լօմի Ջօրջի մէկ յօդուածը պիտի

* Թանի թղթակցին այս կարծիքը սըխալ է։ Մեղու Հայաստանի լրագիրն այնչափ հեռու է կղերական լրագիր մ'ըլլալէ , որ Էջմիածնի Արարատ ամսագիրն , որ բաւին կատարեալ նշանակութեամբ կղերական հանդէս մ'է , Մեղու Հայաստանի լրագրին սաստիկ դէմ է և իւր հակակղերական կը պարսաւէ զայն ։

Ման․ Խմբ․

հրատարակէ։ փորձ հանդէսը՝ Ռըվիւ Տէ Տէօ Մօնտի ձեւն ու հատութիւնն ունեցող հատորի ձեւով կը հրատարակի ։

« Այս հրատարակիչներէն զատ ո՛րչափ համակրական և ուշադրաւ դէմքեր ։ Զինուորական բարեկամս իշխանուհի մը չափ խանդավառ է , միանգամայն ուսեալ և աշխատասէր․ թաղապետական խորհրդոյ երիտասարդ քարտուղարը՝ Պուլվառին յիշատակելի առողջ ճշմարիտ փարիզցի մը տարբերութիւն չունի․ նոյնը միւսք , ուսեալ , երաժշտութեան և Պ․ Ծարսէի բանաստեղծութեան ընթերցման սիրահար , և թատերական օրինաց վրայ տեսութիւններ յօրինող․ սա սեղանաւորը , որ ժամանակաւ Մոսկուայի ճեմարանին մէջ իրաւագիտութեան դասատու էր․ սա բարեբաղդ հատուածին , որ Եւրոպայ և Ասիոյ միջեւ բաժնուած է մինչ․ ձմեռը Տըփխիս և ամառը Փարիզ կը բնակի ։ »

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Սոյն կրթարանը հաստատուած է 1876 յուլիսի 1 ին ։

Հաստատութեան թուականէն սկսեալ հետզհետէ նորանոր ուսմունք և գիտութիւնք աւելցնելով՝ տարւոյս սկիզբները նախակրթական դրութենէն Երկրորդական վարժարանի վերածուած է և ըստ այնմ կը չարունակուի ։

Կրթարանիս յառաջադիմութիւնն , ինչպէս նաեւ օրըստօրէական յաւաջդիմութիւնն , ապահովեալ է շնորհիւ Մեծարգոյ ծնողաց վստահութեանն և ուսումնասէր ազգայնոց համակրութեան՝ զորս լուլի կը վայելէ անօրէնութիւնս իւր ձեռնարկութեան սկիզբէն ի վեր ։

Հայկական կրթարանի նպատակն է ճշմարիտ ուսումնական և համեստ քաղաքացի անհատներ պատրաստել Ազգին․ ուստի բարւոք կանոնաւորութեամբք կաւանդուին այն ամէն ուսմունք և գիտութիւնք՝ որ անհրաժեշտ հարկաւոր են մեր նպատակին և ուղղութեան ։

Աշակերտաց մաքրութեան , առողջութեան և բարոյական անեղծութեան յաւարթուն հսկողութիւն կը լինի․ մեր ընտանիքն ալ մի և նոյն յարկին տակ գըտնուելով՝ աշակերտք , մանաւանդ գիշերօթիկք , ընտանեկան ամէն տեսակ հոգածութիւն և խնամք կըվայելեն, ինչպէս որ փորձով գիտեն Մեծարգոյ ծնողք ։

Ժամանակէ մ'ի վեր ընդհանրացած դրամական անձկութիւնն 'ի նկատի ունենալով՝ խիստ չափաւոր սահմանած եմք աշակերտաց թոշակը․ նաեւ տառապեալ հասակը չլրացուցած տղայոց համար , սահմանեալ թոշակէն փոքրիկ զեղչ մ'ալ կընդունուի ։

Մանրամասն տեղեկութիւն խնդրողք կամ իւրեանց զաւակը մեր խնամոց յանձնել ուզող ծնողք կրնան գտնել զմեզ ամէն օր Հայկական կրթարանը , Օրթաքէօյ Տէրէ փողոց թիւ 92։

6 յունիս 1877 Յ․ Գասպարեան

Օրթաքէօյ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ

ԳՈՐԾ ՍՈՒԻՏՈՆԻՈՍԻ

Թարգմանեաց Ե․ Մ․ Ս․

Հայ ժողովրդեան ընթերցասիրութիւնը գոհ ընելու մօք՝ «Մատենադարան ընդհանուր» անուամբ հետզհետէ կրթական և օգտակար գործեր պիտի հրատարակենք ։ Այս անգամ սկիզբ կընենք այս ձեռնարկութեան՝ «Երկոտասան կեսարաց պատմութիւնն» 'ի լոյս ընծայելով թարգմանօրէն, և անտարակոյս եմք որ Հայ հասարակութիւնը , քաջ զգալով այս Մատենադարանին օգտակարութիւնը , պիտի փութայ արդեամբ քաջալերել մեզ որպէս զի սոյն ձեռնարկութեան մէջ յարատեւենք ։ Հրատարակիչ

Կը ծախուի Եէնի ճամի Զինճիրլի Քէր ճատտէսի թիւ 2 , Մ, Դ․ և Եաղմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով ։ Գին 1 ֆր․ 25 սանթիմ։

Ռ․Օ․Դ․

Ծխավաճառ Պէչիկթաշցի Նիկողոսեան Պետրոս աղան և ընկերք պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Կ․ Պոլիս Ասմա ալթը Փիրինճճիլէր ճատտէսի թիւ 62 գործարանին մէջ Եէնիճէի խիստ աղնիւ , հոտով և ամէն ընտիր տեսակ ծըխախոտ կը գտնուի , այնպէս որ յաճախորդներն ըստ ամենայնի գոհ պիտի ըլլան ։

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի Շահանէ Էյալէթ անպարընտա 300000 ատէտի սիհաճ, 50000ի գըրմըզը, վէ 50000ի սարը օլարագ մուպայեա օլունաճագ ճէման 400,000 ատէտ տէվէ մարգալը 200 եարտալը մաքարա իփլիյի Թարիխի գօնթրաթօտան իթիպարէն գըրգ պէշկինճի կիւնիւ Թէպլիմէ պաշլանըպ 3 այտա իթմամ գըլընմագ վէ պահասը մագպուզ սէնէտլէրի վիրուլմէտ պէր վէճհը փէշին սիմ մէճիտիյէ 20 ղրուշա վէ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ փիեասա ֆիյաթըյըլա պիլ հիսապ ֆարգըյըլա պէրապէր գայիմէ օլարագ իթա գըլընմաք չարթըյըլա պէհէր 200 եարտալը մաքարասը 26 1/2 փարայա օլարագ թալիպի էօհտէտէսինտէ օլուպ թէմուզըն ռումինին տէօրտիւնճի փազար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կելմէլէրի ։

30 հազիրան 1877 1

Պապը Սէրասքէրի

Պէյգօզ Տէպաղհանէսինէ մուպայեա օլունաճագ 2000 գանթար փալամուտըն 1000 գանթարը Թարիխի գօնթըրաթօտան իթիպարէն 15 կիւնտէ վէ գուսուր 1000 գանթարը տախի անտէն 15 կիւն մուրուրինտէ տէպաղհանէի մէզքիւրէ թէսլիմ գըլընմաք վէ պահասը վէրիլէճէք մագպուզ սէնէտի իւզէրինէ սուրէթի թանզիմինտէ նըսֆը պէր վէճհի փէշին վէ նըսֆը տիկէրի 31 կիւն միրուրինտէ սիմ մէճիտիյէ 20 ղրուշա վէ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ փիեասա ֆիյաթըյըլա պիլ հիսապ ֆարգըյըլա պէրապէր գայիմէ օլարագ տէպաղհանէի մէզքիւրտէն վէրիլմէք չարթըյըլա պէհէր գանթարը 112 ղրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թէմուզըն ռումինին պէշինճի սալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն , իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի ։

30 հազիրան 1877 2

Պապը Սէրասքէրի

Տօգուան իւչ սէնէսի հազիրանընտան իթիպարէն ասաքիրի Շահանէ թայինաթը լահմիյէ գօնթըրաթօսընըն թէճտիտիւս խուսուսի վէ սէնէյի մէրգումէ մարտընտան մայիս նիհայէթինէ գատար թէվզի գըլընան լահմ փուսուլալարըն հիսապը պաշգաճա րուլ յէթ գըլընաճաղը ճիհէթլէ թայըն օլունաճագ միւտտէթ զարֆընտա ասհապը թայինաթ եէտլէրինտէ պուլունան փուսուլալարընըն հավի օլտուղը լահմըն այնէն վէ խասսա պէտէլէն միւթէահիտի թարաֆընտան ախզ իթմէլէրի ։

20 հազիրան 1877

Պապը Սէրասքէրի

ԱՅՆՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

Ով որ իր մազերուն թափիլը չու-զեր, «Այրի վիկօր» կոչուած մազի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մազի ջուրերը կամ'իւղերը' որ մազ չի թափելու համար կըծախուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ վիկօրի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով տեսնուած է, և Պօլսոյ ու գաւառաց մէջ օր օրի գործածող-ներուն թիւը կաւելնայ։ Անոնք որ իրենց մազերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, չուտով գոր-ծածեն աս ջուրէն որ'ի վերջոյ չզղջան։ Թափելու վրայ եղող մազերը կը հաս-տատէ ու կամրացնդէ, թափածնե-րուն տեղը մազ կը բուսցնէ երբոր մազերուն արմատը փճացած չէ, ու ճերմկած մազերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը շիշերուն հետն է. կը ծախուի Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան։

ՕՃԱՌ

Անուշահոտ օճառ, մոր-թը կը կակուղցնէ ու լեղի ջուրով ալ կը փըր-փըրի, տեսակը խիստ ազնիւ ու գինը շատ աժան է. կը ծախուի Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինաս-եան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

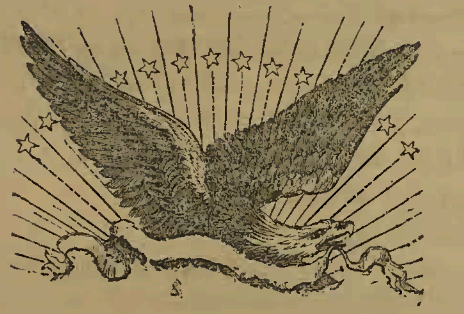

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՂԱԶԱՆ

Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան կը ծախուի, ազնիւ ճերմակ կտաւներ, ու սեղանի ծածկոց և այլն, սեղանի արծաթած պատառաքաղ, դդալ և այլն. կազի լամբաներ, սեղանի ճերմակ յախճապակէ ամաններ Անգ-ղիոյ տեսակէն, քարեօլաներ, փիքէ ծածկոց, քթանէ սաւան և այլն, խո-հանոցի վերաբերեալ անօթներ, կա-րի գործիքներ, և ուրիշ անթիւ պի-տանի վաճառք կը ծախուին չափա-ւոր գներով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1877 ՅՈՒԼԻՍ 1 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒԼԻՍ 31

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ — Բոսֆորէն ելնող շոգենաւները

11 30 Եէնիմահալլէն, Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկ.
11 45 Արնաւուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթ.
12 Պէյքօզ, Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 30 Ռ. և Ա. Գավագէն, Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիքէօյ, Պօյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտ. Գուրուչէշմէ, Օրթաք. Պէշիկթաշ։
1 30 Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Գապաթաշ։
2 Եէնիմահ. Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտքէօյ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
3 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Բաշապ. Ինճիրլի փ. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուք։
3 30 Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։
5 Եէնիմ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւ. Պէյլէրպ. Օրթաք. Պէշիկթաշ.
6 15 Եէնիմ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Եէնիք. Էմիրկ. Գանլ. Ռ. և Ա. Հիսար, Գանտ. Արնաւ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկ. Իւսկիւտար։
7 45 Ա. և Ռ. Գավագէն, Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Արնաւուտք. Օրթաքէօյ Պէշիկ։
8 45 Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Սթէն. Պօյաճ. Պէպէք, Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
8 45 Պէօյիւքտ, Պէյքօզ, Բաշապ. Ռ. փաշա մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ։
9 45 Եէնիմահ. Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
11 Մէգապ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

Կամուրջէն ելնող շոգենաւները

12 15 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Պօյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ.
1 Գապաթաշ, Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար, Գանլ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ։
1 45 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէգարպուրնու։
3 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Սթէն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալլէ։
3 30 Իւսկիւտար, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հի-սար, Գանլ. Ռ. փաշա մահ. Բաշ. Պէյքօզ. Պէօյիւքտ. Մէգ.
4 45 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիք. Պէյքօզ. Թար. Պէօյիւքտ. Մէգ. Ռ և Ա. Գավաք։
6 30 Իւսկիւտար, Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնաւ. Ա և Ռ Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Պէօյիւք։
8 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ Եէնիմահ։
9 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Պօյաճ. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտ. Մէգարպ։
10 20 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէգար. Եէնիմ. Գավագներ։
10 20 Գուզկունճուք, Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Ռ. փաշա մահ. Բաշապ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւք։
11 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Քիրէճպ. Պէօյիւքտ։
11 Գապաթաշ, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապ. Պէյքօզ։
11 35 Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնաւ.
12 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ.

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կամուրջ. Ժամ	Ժամ	Կամուրջէն Իսկիւտար. Ժամ	Ժամ
11 30	6 5	11 45	6 25
12	6 35	12 10	8
12 30	8 15	12 45	8 30
1	8 40 Պէշիքթաշ	1 15	9 5
1 30	9 15	1 40	9 35
2	9 45	2 15	10
2 30	10 5	2 45	10 25
3	10 25	3 10	10 50
3 30	10 50	3 45	11 10
4	11 15	4 15	11 30
4 30	11 30	4 40	11 40
5	12	5 15 Պշքթ.	12 5
5 30		6	

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կամուրջ. Ժամ	Ժամ	Կամուրջէն Իսկիւտար. Ժամ	Ժամ
11 45	6	11 45	5 50
12 15	6 35	12 15	6 25
12 45	8	12 45	8
1 15	8 40 Պէշիքթաշ	1 15	8 45
1 50	9 20	1 50	9 20
2 30	10	2 30	10
3 15	10 30	3 15	10 35
4	11	4	11 5
4 35	11 30	4 30	11 35
5 15	12	5 15 Պշքթ.	12 5

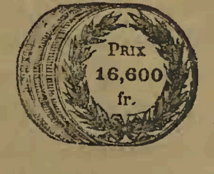

ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ 16600 ՖՐԱՆՔ
ՄԵԾ ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ ԱՌ Թ. ԼԱՐՕՇ

Նոյեմբեր 1875ին Փարիզի ուսումնական ընկերութենէն

QUINA LAROCHE

ԷԼԻՔՍԻՐ

ԵՐԵՔ ՔԷՆՔԻՆԱՅԻՑ ԱՄԵՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ

Քինա Լարօշ խիստ ախորժահամ էլիքսիր մ'է, որոյ քէնքինայի գինի-ներէն ու չուրուպներէն ունեցած մեծ գերազանցութիւնը քան տարէ 'ի վեր հաստատուած է, ուժի տկա-րութեան, ստամոքսի հիւանդու-թեանց, հին ջերմերու և այլոց դէմ։

Նոյն ԵՐԿԱԹԱՒՈՐ, այսինքն եր-կաթային աղի մը քէնքինայի հետ բաղադրութիւն, որ արեան նուա-զութեան, քլօրօ-անէմիի, ծննդա-բերութեան հետեւանաց և այլոց դէմ կ'ապպլրուի։

փարիզ Տրուօ փողոց 22 և ամեն դեղավաճառաց քով։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY	NORTHERN ASSURANCE COMPANY
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ	ՆՕՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.	Լոնտրայի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000	Վճարեալ դրամագլուխ 150,000
Պահեստի դրամ հրդեհ.	Պահեստի դրամ հրդեհ.
հի ճիւղէն գոյացեալ 1,040,744–1,290,744	հի ճիւղէն գոյացեալ 380,000—530,000
1875ին հրդեհի զուտ հասոյթը 917,178	Զուտ հասոյթ 1875ի 351,000

Սոորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և սոյս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշ ալ երկու ընկերութեանց մի-ացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանում մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն' ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանակ-ներու ինքզինք ներկայացունել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գա-ւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Մի-ացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրչէմպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5։

Միացոր գործակատար
Վ. Ռ. ՍՈՒՍՆ